

7 maart 2004 - City Hall, Londen. Een vertegenwoordiger van het Londense indymedia geeft voor het oog van een 200-tal aanwezigen een symbolische handdruk aan een kaderlid van de Socialist Workers Party. Van een handdruk komt zelfs een omhelzing. De aanwezigen klappen. Journalisten zijn er niet. Een gevoel van opluchting maakt zich meester van de zaal. Wat was er hier aan de hand?

Van 14 tot 17 oktober 2004 vindt in Londen het derde Europees Sociaal Forum plaats. Opnieuw zullen tienduizenden vertegenwoordigers van sociale bewegingen, ngo's, actiegroepen en vakbonden samen debatteren en acties plannen voor een ander Europa in een andere wereld.

Tijdens dit voorjaar vonden er verschillende algemene voorbereidingsvergaderingen plaats. In juni in Berlijn, in april in Istanbul en in maart dus in Londen. Deze vergaderingen werden stevig bijgewoond, in Istanbul telden we makkelijk 250 aanwezigen. Maar de vergaderingen werden ook gedomineerd door een aanhoudend conflict tussen het organisatiecomité en anderen die zich verenigden onder de noemer de 'horizontals'. De SWP is één van de drijvende krachten van het organisatiecomité en indymedia Londen behoort inderdaad tot de 'horizontals'.

SWP en GLA

Het was vooral de Socialist Workers Party, een Engelse radicaal linkse partij met enkele duizenden actieve militanten in heel Engeland, die er vorig jaar had op aangedrongen om het ESF2004 in Londen te organiseren. De SWP, ook wel gekend van hun mantelorganisatie Globalise Resistance, is zowat het moederhuis van een internationale revolutionair-linkse stroming die zich de IST (International Socialist Tendency) noemt. Het gaat om een Engelse variant van het trotskisme, die zich vooral onderscheidde van de Vierde Internationale door haar sectaire politieke praktijk en haar theorie van het staatskapitalisme als omschrijving van de bureaucratische regimes in Oost-Europa. Dat laatste lijkt vandaag misschien wel een debat over het geslacht van de engelen: waren de regimes in Oost-Europa nu gedegenereerde arbeidersstaten (zoals Trotski beweerde) of staatskapitalistische landen (zoals IST-frontman Tony Cliff meende). Toch is de discussie niet zo onschuldig. Als je vandaag bijvoorbeeld beweert dat Cuba 'staatskapitalistisch' zou zijn, dan kan het VS-embargo tegen dat land je allicht niet zo heel veel schelen, gezien het om een conflict tussen twee kapitalistische staten, tussen twee heersende klassen zou gaan...

SWP veranderde de jongste jaren in zeker mate van koers. Ze koos voor een opener aanpak, steunde in eigen land als grootste radicaal linkse partij de Socialist Alliance (en inmiddels ook Respect) en werd erg actief in de andersglobaliseringsbeweging. Haar Franse zusterorganisatie koos ervoor om de rangen van de LCR te versterken. Toch blijft de partij nog steeds een problematische relatie behouden met sociale bewegingen (ze wordt vaak beschouwd als recuperatief).

SWP is zonder twijfel één van de sterkhouders van het komende forum van Londen. De Engelse initiatiefnemers richtten net na het ESF in Parijs in Londen een organisatiecomité op. Om de zaak tot een goed einde te brengen -het totale kostenplaatje van het ESF wordt geschat op 1,5 miljoen euro- werd er ook steun gezocht bij overheden. Die werd ondermeer gevonden bij de GLA, de Greater London Assembly, de Londense overkoepelende raad, met aan het hoofd burgemeester Ken Livingstone. Die laatste werd verkozen als onafhankelijke kandidaat maar keerde inmiddels terug naar Labour.

Livingstone en zijn GLA zijn de enige overheid die met steun over de brug komen voor de organisatie van dit ESF. Enkele ambtenaren van de GLA werken volop mee aan de organisatie van het ESF. Opmerkelijk is dat enkele van die ambtenaren, ondermeer Redmond O'Neill, vroegere leden zijn van de Vierde Internationale. Ze verlieten de Engelse afdeling lang geleden maar hebben nog steeds een eigen links en lichtjes obscuur clubje dat zich Socialist Action noemt. In de linkse roddelpers van Londen -en die bestaat dus ook- verschenen er al heel wat artikels over de vermeende macht van

dat kleine groepje ex-trotskisten.

Maar de opmerkelijke tandem SWP en GLA zorgt dus voor het nodige wantrouwen bij grassrootsbewegingen, die zelf uiteraard ook een rol willen én moeten spelen in dit ESF. SWP wordt door hen beschouwd als een "manipulatieve hiërarchische partij" en de steun van de GLA doet blijkbaar nogal wat radicalen vrezen voor recuperatie door Livingstone en dus door Labour en Blair. De opposanten organiseerden dan maar eigen voorbereidingsmeetings waarin ze een eigen agenda afspraken en de werkwijze aan de kaak stelden. Ondermeer de avond voor de vergadering in de Londense City Hall vond er zo'n meeting van horizontals plaats. Er waren daar een veertigtal aanwezigen, een heterogeen en internationaal gezelschap, gaande van bewegingen als Earth first, over anarchistische militanten tot leden van de Italiaanse Cobas. Zij intervenueerden tijdens de meeting de dag nadien op actieve wijze en dreigden ermee het organisatiecomité volledig de rug toe te keren.

Het waren uiteindelijk de aanwezige leden van Attac-Frankrijk die erin slaagden beide partijen rond de tafel te krijgen en de brokken terug te lijmen. Op zaterdag 6 maart vond er een compromisvergadering plaats, waarbij beide groepen besloten het toch nog maar eens samen te proberen. Dit leidde dus tot de symbolische handdruk en omhelzing van de twee Londense activisten de dag nadien, voor het oog van de plenaire vergadering.

Ondertussen kan je moeilijk beweren dat de problemen van de baan zijn. Maar doordat er inmiddels belangrijke steun kwam voor het ESF2004 uit de hoek van de vakbonden en de sociale bewegingen, raakt dit meningsverschil terecht wat op de achtergrond. Opmerkelijk is bijvoorbeeld de medewerking van het Trade Union's Congres (TUC) de vakbondskoepel die 90% van de Engelse vakbonden groepeerd. Voorts ook veel steun uit de antiracistische hoek en van migrantenzelforganisaties. Niet onbelangrijk gezien het ESF zal plaatsvinden in Alexandra-palace, een soort van negentiende eeuwse bouwruimte in een park in Noord-Londen, in een buurt met een smeltkroes aan nationaliteiten.

Op het eerste zicht is er ook niet zoveel bijzonders aan de organisatie van dit ESF. Steun vanuit overheden kwam er ook, en bovendien in grotere mate in Firenze en Parijs. Bovendien wordt alles ter plekke voorbereid door een organisatiecomité, waarvan de vergaderingen openstaan voor alle betalende lidorganisaties.

De horizontals blijven echter spreken van een subtielmanipulatie, waarbij er tal van 'te nemen of te laten' voorstellen komen uit de hoek van de SWP-GLA en waarbij er volgens hen heel wat parallelle vergaderingen zijn, die niet openstaan voor iedereen. De kritiek lijkt niet helemaal ongegrond. Figuren als Taric Ali lijken steun te geven aan deze horizontals.

Anderzijds is even duidelijk dat er organisatorische grezen zijn. Mispunt van kritiek uit horizontale hoek zijn de hogere toegangsprijzen. Die zouden dit jaar rond de 30 euro liggen. Inderdaad niet goedkoop. Maar Londen is dan ook de hoofdstad van Engeland, een land waar het neoliberalisme wild om zich heen heeft geslaan en waar er nauwelijks nog publieke structuren bestaan. Als je een ESF wil houden in het hart van neoliberalisme, dan weet je dat de prijskaartjes navenant zullen zijn. Met andere woorden, je kan geen evenement organiseren, met een prijskaartje van 1,5 miljoen euro, zonder publieke infrastructuur en met heel weinig overheidssteun en dan nog gratis toegang bieden ook. Daarom wordt er nu volop werk gemaakt van solidariteitsfondsen, die de participatie van mindet begoeden moeten mogelijk maken.

Gelukkig raken de eerdere plooiën meer en meer gladgestreken. Zo werden inmiddels zes centrale thema's afgesproken voor het komende forum. Alle actiegroepen en bewegingen die eigen activiteiten willen voorstellen kunnen dit via het emailadres: ukesfproposals@gn.apc.org. Na de storm in en rond de voorbereiding van het komende Europees Sociaal Forum lijkt het accent nu terug op de inhoud te komen liggen. Tegen september zal allicht alles wel in kannen en kruiken raken. Deze conflicten tonen overigens ook aan dat er weldegelijk een Europees proces van convergentie

en samenwerking aan het werk is. En zo'n proces vraagt nu éénmaal tijd en inspanningen.